

Návrh na vyhlášení zvláště chráněného území

ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny v platném znění
a § 4 vyhlášky č. 64/2011 Sb.

Přírodní rezervace
Bažiny

Datum zpracování:
16.11.2012

1. Název zvláště chráněného území:

Bažiny

2. Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:

Přírodní rezervace (dále jen PR) ve smyslu § 33 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v platném znění (dále jen „zákon“).

3. Předmět ochrany a jejich popis:**3.1. Souhrnná charakteristika předmětu ochrany:**Jedna z nemnoha lokalit v České republice s výskytem populace mechorostu srpnatky fermežové (*Hamatocaulis vernicosus*).**3.2. Popis předmětu ochrany:****A. Ekosystémy:**

Nejsou předmětem ochrany.

B. Druhy:

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
srpnatka fermežová (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>)	jedinci	druh chráněný v zájmu evropských společenství (vyhláška 166/2005 Sb., příloha č. 2)	Dvoudomý, jen velmi vzácně plodný, dlouhověký mech tvořící až několik cm ² velké trsy, je svým výskytem vázán na otevřená, či slabě zastíněná, trvale vlhká stanoviště - převážně nížinná a přechodová rašeliniště, bažinaté louky, vlhká místa či okraje zrašelinělých jezer se slabě kyselým až slabě zásaditým pH, s větším množstvím bází, ne však vápenatých iontů. Jedná se o konkurenčně slabý mech, který se při narušení a částečném zničení lokality při návratu k původnímu managementu jen velmi těžce vrací zpět. V Orlických horách byl mimo lokalitu Bažiny objeven ještě v PP Broumarské slatiny.

4. Cíl ochrany:

Prioritním zájmem z hlediska ochrany přírody v lokalitě je zachování cenných společenstev rašelinných a slatinných luk s kalcitolerantními rašeliničky a vytvoření vhodných podmínek pro existenci stabilní populace mechorostu srpnatky fermežové (*Hamatocaulis vernicosus*), předmětu ochrany PR, a dalších zvláště chráněných druhů rostlin např. prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*), rosnatky okrouhlolisté (*Drosera rotundifolia*), bledule jarní (*Leucojum vernum*) nebo upolínu evropského (*Trollius altissimus*).

5. Základní ochranné podmínky:

Základní ochranné podmínky jsou dány ze zákona (dle § 34 odst. 1 a 2 zákona).

6. Bližší ochranné podmínky:

Na základě ustanovení § 33 odst. 1 zákona se navrhuje zřizovacím výnosem stanovit k zajištění specifické ochrany území následující bližší ochranné podmínky.

Jen se souhlasem orgánu ochrany přírody lze:

- měnit druh pozemků, způsob jejich využití,
- provádět změny staveb a terénní úpravy,

- c) používat hnojiva a jiné chemické prostředky **(biocidním přípravkem je přípravek obsahující jednu nebo více účinných látek určený k ničení, odpuzování, zneškodňování, zabránění účinku nebo dosažení jiného regulačního účinku na jakýkoliv škodlivý organismus chemickým nebo biologickým způsobem dle přílohy zákona č. 120/2002 Sb., o podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh a o změně některých souvisejících zákonů)* s výjimkou atraktantů a repelentů pro ochranu lesa,
- d) měnit stávající vodní režim **(za změnu vodního režimu jsou považovány zejména činnosti ovlivňující odtokové poměry v území a činnosti, které mohou ovlivnit kvalitu i kvantitu podzemních a povrchových vod ve smyslu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů),*
- e) zřizovat a vyznačovat nové veřejně přístupné účelové komunikace, stezky, pěšiny a turistické trasy,
- f) zakládat deponie jakéhokoli materiálu,
- g) krmit a přikrmovat zvěř, umísťovat myslivecká zařízení, která způsobují kumulaci zvěře (krmelce, lizy apod.),
- h) jezdit na kole a na koni mimo cesty, vjíždět a parkovat motorová vozidla a přívěsy mimo silnice a účelové komunikace a místa vyhrazená orgány ochrany přírody, kromě vjezdu a setrvání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu a vozidel vodohospodářských organizací,
- i) rozdělovat ohně (to se nevztahuje na činnosti, které jsou prováděny při hospodaření v lese) a zřizovat tábořiště, pořádat turistické, sportovní, kulturní a poznávací akce.

7. Vymezení ochranného pásma:

Ochranné pásmo nebude vyhlášeno, je jím proto dle § 37 odst. 1 zákona území do vzdálenosti 50 m od hranic ZCHÚ.

8. Územně správní zařazení území:

8.1. Přírodní rezervace:

kraj:	Královéhradecký
okres:	Rychnov nad Kněžnou
obec s rozšířenou působností:	Dobruška
obec:	Dobré
katastrální území:	Rovné u Dobrého

Ochranné pásmo nebude vyhlášeno, je jím proto dle § 37 odst. 1 zákona území do vzdálenosti 50 m od hranic ZCHÚ.

9. Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených návrhem PR:

9.1. Přírodní rezervace:

- katastrální území Rovné u Dobrého – 627241

513/3, 513/4, 520/2, 515/2, 515/4, 447/2 (PK 513, 447/2), 516/1 (PK 447/2, 452, 516), 516/2, 452, 451, 445/1, 445/2, 446, 746, 447/6, 447/10, 515/3 (PK 452, 516), 437, 450 (PK 444, 447/2, 450), 457/1, 457/2, 750 (PK 746, 750).

10. Předpokládaná výměra zvláště chráněného území:

3, 9427 ha

11. Odůvodnění návrhu:

11.1. Historie ochrany území:

- Nařízením č. 3/2002 Okresního úřadu Rychnov nad Kněžnou o zřízení přírodní rezervace, ve kterém je definována ochrana rašelinných luk a mokřadů s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin.
- Nařízením vlády č. 208/2012 Sb. se území navrhované přírodní rezervace stalo Evropsky významnou lokalitou CZ0525001 Bažiny (dále jen „EVL“). EVL byla rozhodnutím Evropské komise ze dne 10.1.2011 (2011/64/EU) zařazena do evropského seznamu.

11.2. Hlavní důvody zpracování návrhu na vyhlášení přírodní rezervace:

- Na lokalitě byl opakovaně zaznamenán výskyt jedné z nemnoha populací mechorostu srpnatky fermežové (*Hamatocaulis vernicosus*) v České republice. Jedná se o druh chráněný v zájmu Evropských společenství (v ČR vyhláška č. 166/2005 Sb.).
- Jednoznačné vymezení hranice přírodní rezervace vyhotoveným záznamem podrobného měření změn.
- Pro vybrané území je nutné dle § 45c odst. 4 zákona zajistit předepsanou formu územní ochrany v kategorii stanovené nařízením vlády č. 208/2012 Sb., a to ve lhůtě stanovené v § 45c odst. 5 zákona v daném případě do počátku roku 2014.
- Vydání zřizovacího předpisu formálně i obsahově odpovídajícího současnému právnímu stavu na úseku ochrany přírody, jímž je dostatečně vymezen předmět ochrany a stanoveny bližší ochranné podmínky pro celé území.

11.3. K názvu přírodní rezervace:

Název přírodní rezervace vychází z pojmenování lokality pro vyhlášenou přírodní rezervaci Okresním úřadem v Rychnově nad Kněžnou a EVL, přičemž vystihuje lokalizaci území, zmiňovanou mj. v některých publikovaných přírodovědných studiích. Vzhledem k tomu, že nově vyhlášené zvláště chráněné území je přehlášením stávající přírodní rezervace, nedojde k duplicitě názvů a původní zažitý název může být zachován.

11.4. Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území:

Zvolená kategorie přírodní rezervace odpovídá pro dané území vymezení kategorií podle zákona. Jedná se o naleziště ohroženého druhu v zájmu ES ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým významem.

11.5. K předmětu ochrany:

Srpnatka fermežová (*Hamatocaulis vernicosus*) je konkurenčně velmi slabý mech, který se pouze obtížně vrací, pokud dojde k jeho zničení. Je svým výskytem vázán na otevřená, či slabě zastíněná, trvale vlhká stanoviště - převážně nížinná a přechodová rašeliniště, bažinaté louky, vlhká místa či okraje rašelinných jezer se slabě kyselým až slabě zásaditým pH, s větším množstvím bází, ne však vápenatých iontů. Lokalita vykazuje stabilní populaci předmětu ochrany.

11.6. K cílům ochrany:

Formulace cíle ochrany vychází z potřeby zajistit zachování vhodným a příznivých podmínek pro populaci předmětu ochrany.

11.7. K návrhům bližších ochranných podmínek:

Bližší ochranné podmínky přírodní rezervace jsou nastaveny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou ošetřeny zákonem a mohly by vést k nežádoucím změnám zachovaným podmínek biotopu předmětu ochrany.

11.8. K jednotlivým bližším ochranným podmínkám:

ad a/ měnit druh pozemků nebo způsob jejich využití:

Předmět ochrany přírodní rezervace je vázán na trvale vlhká stanoviště. Proto změna druhu a způsobu využití pozemků znamená potenciální ohrožení předmětu ochrany a je navrhováno vázat ji na souhlas orgánu ochrany přírody. Je nutné dbát na zachování dochovaného typu prostředí.

ad b/ umístit a povolovat stavby a zařízení včetně staveb jednoduchých, provádět změny staveb a terénní úpravy:

Tyto činnosti představují stejné riziko poškození předmětu ochrany. Stavební zákon vymezuje mj. i stavby, které nevyžadují územní řízení o povolení stavby a jež mohou být kolizní z hlediska dotčení zájmů ochrany přírody. Totéž se týká problematiky terénních úprav.

ad c/ používat hnojiva a jiné chemické prostředky *(biocidním přípravkem je přípravek obsahující jednu nebo více účinných látek určený k ničení, odpuzování, zneškodňování, zabránění účinku nebo dosažení jiného regulačního účinku na jakýkoliv škodlivý organismus chemickým nebo biologickým způsobem dle přílohy zákona č. 120/2002 Sb., o podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh a o změně některých souvisejících zákonů) s výjimkou atraktantů a repelentů pro ochranu lesa:

Používání těchto prostředků může v důsledku nekontrolovatelného užití výrazně změnit podmínky biotopu a ohrozit nebo zničit populaci předmětu ochrany, který je vázán na stanoviště s vhodným chemickým složením substrátů.

ad d/ měnit stávající vodní režim *(za změnu vodního režimu jsou považovány zejména činnosti ovlivňující odtokové poměry v území a činnosti, které mohou ovlivnit kvalitu i kvantitu podzemních a povrchových vod ve smyslu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů):

Populace předmětu ochrany je vázána na specifický vodní režim. Narušení vodního režimu může znemožnit existenci druhů i společenstev vegetace a představuje jeden z nejzávažnějších faktorů ohrožení předmětu ochrany. Takové poškození zpravidla nelze kompenzovat jinými řízenými zásahy.

ad e/ zřizovat a vyznačovat nové veřejně přístupné účelové komunikace, stezky, pěšiny a turistické trasy:

Území je unikátní z hlediska zachovalé diverzity, která se podílí na uchování vhodných podmínek pro přežívání a rozvoj populace předmětu ochrany. Je tedy žádoucí, aby se charakter území zachoval a lokalita zůstala stranou turistického ruchu a zvýšené frekvence osob pohybujících se v dané lokalitě. Nevhodným vedením trasy může dojít k vážnému poškození či zničení lokality.

ad f/ zakládat deponie jakéhokoli materiálu:

Stavební zákon ani zákon o vodách neupravuje uspokojivě případy, kdy osoby na svých pozemcích ukládají např. stavební materiál nebo zeminu pro úpravu povrchu terénu (nejedná se o skládku ani odpad), přičemž touto činností může dojít k negativnímu bodovému ovlivnění předmětu ochrany.

ad g/ krmít a přikrmovat zvěř, umísťovat myslivecká zařízení, která způsobují kumulaci zvěře (krmelce, lizy apod.):

Je žádoucí zachovat charakter území a lokalitu uchránit před tlakem zvěře, protože nepřírozená kumulace zvěře by mohla způsobit poškozování unikátních biotopů. Při přikrmování zvěře se v půdě nepřímo zvyšuje obsah dusíku a fosforu (jedná se o živiny obsažené v trusu zvířat, která se v místech přikrmování shromažďují). Kumulací zvěře dochází k intenzivnímu sešlapu půdního povrchu a tím i k ničení rostlinného porostu. Dochází tedy lokálně ke zhoršování podmínek.

ad i/ jezdit na kole a na koni mimo cesty, vjíždět a parkovat motorová vozidla a přívěsy mimo silnice a účelové komunikace a místa vyhrazená orgány ochrany přírody, kromě vjezdu a setrvání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu a vozidel vodohospodářských organizací:

Vzhledem k charakteru území jsou výše uvedené činnosti potenciálním nebezpečím poškození nebo ovlivnění podmínek přirozených biotopů. Při větší frekvenci pojezdů motorovými vozidly dochází ke změnám struktury půdy a změnám druhového složení společenstev směrem ke společenstvům a druhům, které jsou k těmto podmínkám tolerantní. Jedná se tedy o činnost, která může mít nepříznivý dopad na předmět ochrany přírodní rezervace a způsobit tak negativní změny ve druhovém složení lučních porostů.

ad j/rozdělávat ohně (to se nevztahuje na činnosti, které jsou prováděny při hospodaření v lese) a zřizovat tábořiště, pořádat turistické, sportovní, kulturní a poznávací akce:

Při činnostech výše uvedených může docházet k nekontrolovatelným aktivitám, které mohou mít výrazně negativní dopad na charakter a podmínky biotopu. Změny jsou často pak nevratné a není možné je nijak kompenzovat. Zakládání ohňů a zřizování tábořišť je riziková činnost, která může způsobit poškození přírodní rezervace, např. utužením povrchu terénu, obohacením povrchu půdy minerálními látkami z popela (draslík, fosfor). Veřejné akce jako takové nejsou rušivým faktorem, ale je nutné před jejich pořádáním stanovit pravidla průběhu a organizace, aby nedošlo k případnému poškození předmětu ochrany přírodní rezervace.

11.9. K vymezení hranice zvláště chráněného území:

Nově navržená hranice přírodní rezervace je vedena převážně po hranicích parcel katastru nemovitosti. Hranice jsou navrženy tak, aby biotop předmětu ochrany byl zahrnut do území přírodní rezervace. Navržené hranice vychází z hranic původní přírodní rezervace a jsou upraveny tak, aby lépe zohledňovaly požadavky předmětu ochrany a dalších zvláště chráněných rostlinných druhů, které se v lokalitě vyskytují.

V terénu bude hranice přírodní rezervace vyznačena pruhovým značením dle vyhlášky č. 64/2011 Sb., o plánech péče, podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území - bude provedeno pruhové značení a značení cedulemi s malým státním znakem upozorňujícím na přírodní rezervaci, která je současně evropsky významnou lokalitou soustavy NATURA 2000.

Pro hranici přírodní rezervace bude vypracován záznam podrobného měření změn dle zákona č. 344/1992 Sb., katastrální zákon a vyhlášky č. 26/2007 Sb., katastrální vyhláška.

11.10. K vymezení ochranného pásma:

Pro celý úsek území přírodní rezervace bude aplikováno ochranné pásmo 50 metrů od hranice přírodní rezervace dle § 37 odst. 1 zákona. Hranice ochranného pásma se v terénu nevyznačuje.

Přílohy:

Příloha č.1 – orientační mapa Přírodní rezervace Bažiny M 1:2 000

Příloha č.2 – katastrální mapa se zákresem Přírodní rezervace Bažiny M 1:2 000

Příloha č.3 – parcelní vymezení Přírodní rezervace Bažiny